

13

Evaluatie WION en regeling bevoegde rechter

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (evaluatie WION en regeling bevoegde rechter) (34745).**

De voorzitter:

Wij gaan nu door met het debat inzake de wijziging van de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten oftewel de evaluatie van de WION en de regeling bevoegde rechter, Kamerstuk 34745.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De voorzitter:

We hebben zes sprekers van de zijde van de Kamer en de eerste is de heer Weverling van de fractie van de VVD. Het woord is aan hem.

De heer Weverling (VVD):

Dank u, voorzitter. Onder de Nederlandse bodem ligt een zeer uitgebreid netwerk van allerlei kabels en leidingen dat ons voorziet van water, elektriciteit en telecom. Ondanks dat je ze niet iedere dag ziet, kun je wel merken dat dit een kwetsbaar netwerk is. Vorige week zat een groot gedeelte van Amsterdam zonder stroom omdat een medewerker per ongeluk een verkeerd draadje had doorgeknipt. Dat is een menselijke fout die we deze goede man natuurlijk niet kwalijk zullen nemen, maar het laat wel zien wat de gevolgen kunnen zijn. Het is daarom ook goed dat het kabinet deze wirwar van kabels en leidingen in de Nederlandse grond goed in kaart wil brengen om bijvoorbeeld stroomstoringen in de toekomst zo veel mogelijk te voorkomen. De Wion helpt hierbij.

De VVD zet wel vraagtekens bij het vereiste rondom de informatie over huisaansluitingen. De netbeheerders hebben een belangrijke rol bij het in kaart brengen van dit ondergrondse netwerk en het onderhouden hiervan. Zij hebben aangegeven zich in de wijziging van de Wion te kunnen vinden, maar zetten, net als de VVD, ook hun vraagtekens rondom deze huisaansluitingen. Het opgraven van de huisaansluitingen geeft namelijk veel overlast. Wat de VVD betreft moeten we niet een situatie creëren waarin er opeens een graafmachine in je tuin staat om je netjes aangelegde tuintje open te graven om de huisaansluiting in kaart te brengen. Dit is bovendien een bijzonder kostbare onderneming. Persoonlijk zie ik liever dat dat geld geïnvesteerd wordt in bijvoorbeeld de verdere uitrol van 4G in het buitengebied of in het toekomstige 5G. Bovendien, als je per ongeluk een kabel raakt van een huisaansluiting, zit niet ineens de hele stad zonder stroom, dus laten we ook geen problemen gaan oplossen die er niet zijn.

De VVD heeft daarom samen met de heer Van der Lee van GroenLinks een amendement ingediend op deze wet. Met dit amendement schrappen we de eis dat de netbeheerders de verplichting opgelegd krijgen om voor 31 december 2027

alle huisaansluitingen digitaal in kaart te hebben gebracht. Tegelijkertijd biedt het amendement een grondslag voor het stellen van nadere regels, zodat de netbeheerders en overheid samen kunnen zorgen voor het goed in kaart brengen van alle kabels en huisaansluitingen. Daarnaast beperkt het amendement zich tot uitsluitend de kabels die opgegraven moeten worden. Op deze manier hopen we dat we voorkomen dat tuinen onnodig opengegraven worden en dat de netbeheerders onnodig extra belast worden.

Tot zover, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Paternotte van de fractie van D66.

De heer Paternotte (D66):

Voorzitter. Het doel van de nieuwe Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten, de Wion, was bij inwerkingtreding in 2008 glashelder: voorkomen dat kabels beschadigd worden bij graafwerkzaamheden en dat mensen zo verstoeken raken van hetgeen de kabels naar hun huizen, kantoren en fabrieken brengt. Nadat de wet is ingevoerd, zagen we inderdaad een daling van het aantal graafschades, maar daarna was er toch weer een stijging te zien.

Twee van de vier verklaringen liggen in het verlengde van de economische en financiële crisis. Immers, tijdens de crisis lag het aantal nieuwbouw- of reconstructieprojecten grotendeels stil. Toen de economie herstelde, herstelde ook de bouw: meer graafmachines aan het werk, meer kans op schade, meer schade. Een andere verklaring is de toegenomen prijsconcurrentie tussen de grondroerders, de partijen die in de grond roeren. Na de crisis ontstond er keiharde concurrentie om opdrachten binnen te halen. Als graafwerkzaamheden grotendeels gegund worden op basis van de laagste prijzen, is er minder tijd om de werkzaamheden uit te voeren. Dat leidt er vervolgens toe dat niet alle voorzorgsmaatregelen worden getroffen, zoals het graven van proefsleuven en het handmatig voorsteken in plaats van meteen met machines te gaan graven. Het resultaat hiervan zagen we onder andere in 2012 bij Nieuwleusen in Dalfsen, Overijssel. Daar moesten alle abonnees van Ziggo het een avond zonder internet, televisie en radio doen, simpelweg omdat de kabel per ongeluk werd meegenomen bij graafwerkzaamheden. Ze zouden maar een Molloot zijn en de finale van Wie is de Mol gemist hebben! Het is dus goed dat met deze wetswijziging de procedure voor voorzorgsmaatregelen wordt aangescherpt, want dit soort taferelen moeten zo veel mogelijk tot het verleden gaan behoren.

Een ander punt, voorzitter, is de informatie-uitwisseling over kabels en leidingen. Het Kadaster heeft op initiatief van het zogenaamde bronhouders- en afnemersoverleg onderzoek gedaan naar de toekomstvisie van de graafsector hierop. Iedereen is het erover eens dat informatie over netwerken altijd en overal beschikbaar moet zijn en dat die informatie ook gemakkelijk geanalyseerd moet kunnen worden en gecombineerd moet kunnen worden met andere locatiegebonden informatie. Daarover heb ik een vraag. Dit onderzoek heeft namelijk geleid tot een nieuw systeem bij het Kadaster, het zogenaamde KLIC-WIN. Dat systeem moet geschikt zijn voor Wion-meldingen, waarbij kaartinformatie

volgens het juiste format, het zogenaamde vectorformat, ingeleverd kan worden. Daarmee voldoen we dan aan de laatste Europese eisen. Dat is heel mooi. Maar uit de laatste stukken blijkt dat het vernieuwde systeem begin dit jaar klaar zou zijn. Het lijkt er alleen op dat het nog niet helemaal optimaal draait, want afgelopen vrijdag zat half Amsterdam als gevolg van een fout bij graafwerkzaamheden zonder stroom. Er gaan geruchten dat de monteur de kaart met instructies ondersteboven had gehouden. Of dat klopt, weet ik niet, maar ik vraag me wel af hoe dit kan gebeuren met alle digitale mogelijkheden die nu voorhanden zijn. De economische schade van een halve hoofdstad zonder stroom is immers fors. Kan de staatssecretaris aangeven of KLIC-WIN al in werking is? Draaien de diensten al op KLIC-WIN? Zo ja, hoe kan het dan dat het in Amsterdam toch misging met die enorme stroomstoring?

Voorzitter. Tot slot. Diverse partijen hebben hun zorg geuit naar aanleiding van deze wetswijziging. De huidige tekst zou nog te veel ruimte bieden voor interpretatieverschillen, in het bijzonder over het opnemen van huisaansluitingen. Die zorgen zijn gisteren, naar mij ter ore is gekomen, weggenomen in een gesprek tussen netbeheerders en het ministerie. Dat is mooi, maar het betekent nog wel dat de tekst in de wet op dit moment op veel plekken nog onduidelijk is. Daarom is het heel goed dat de VVD en GroenLinks elkaar gevonden hebben. Dat is in het algemeen goed, maar zeker ook goed in het kader van dit amendement. We hopen zodoende op een soepele incorporatie van de Wion in de Wibon, maar daar heb ik met deze staatssecretaris alle vertrouwen in.

Dank u wel, meneer de voorzitter.

De voorzitter:

De heer Van der Lee van GroenLinks.

De heer Van der Lee (GroenLinks):

Dank u wel, voorzitter. Voor zover ook ik kan beoordelen heerst er algehele tevredenheid over dit wetsvoorstel en kunnen alle betrokken partijen zich er grotendeels in vinden. Ook wij zullen voor deze wet stemmen.

Ik wil ook van deze gelegenheid gebruikmaken om een compliment te maken aan alle medewerkers van de netbeheerders, die er toch maar weer voor gezorgd hebben dat over de afgelopen vijftien jaar de leveringszekerheid maar liefst 99,995% bedroeg. Er zijn heel veel landen die daar echt niet aan kunnen tippen. Er gaat weleens wat mis, recent in Amsterdam nog, zoals al een paar keer is genoemd. De geruchten gaan volop, maar het ging in ieder geval gepaard met graafwerkzaamheden. De gevolgen waren best ernstig: twee gewonde installateurs, een enorme steekvlam, musea die ontruimd moesten worden en 28.000 huishoudens die vrij lang zonder stroom zaten. Dus de noodzaak van deze wet is, denk ik, ook daardoor weer aangetoond.

Ik ben heel blij dat ik met de VVD samen een amendement heb kunnen indienen (34745, nr. 10). Voor de administratie van de voorzitter is het misschien goed om te zeggen dat daarmee het amendement op stuk nr. 9 komt te vervallen. Dat was al een heel goed amendement, maar nog niet zo briljant als dat van mijn collega. Ik hoop dat de staatssecretaris er een positief oordeel over gaat geven.

Ik heb nog één andere kwestie, die ik toch even aan de orde wil stellen, namelijk dat een aantal gemeentes ervoor pleit om de dieptes van de kabels vast te leggen. In de schriftelijke behandeling is dit punt ook gewisseld. Het kabinet zegt dat het best kostbaar is, of eigenlijk te kostbaar; de kosten wegen eigenlijk niet op tegen de baten. Ik kan mij dat heel goed voorstellen, maar wil daarbij wel wat aantekenen. We hebben het vandaag over Amsterdam, maar een paar jaar geleden was er die stroomstoring bij Diemen die Tata platlegde. Dat was ook een enorme schadepost. Er zijn misschien een paar plekken waar het toch belangrijk is om ook die diepte in kaart te brengen, omdat daar zo veel mensen wonen en zo veel bedrijvigheid is dat je in meerdere lagen met kabels te maken hebt. Ik roep toch het kabinet op om daar eens naar te kijken, niet om dat landelijk te regelen, maar misschien zijn er wel een paar plekken waar dat toch aanvullend zou moeten gebeuren. Dit is dus meer een vraag.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel.

Het amendement-Van der Lee (stuk nr. 34745, nr. 9) is ingetrokken.

Voor de volledigheid moet ik dat nog even zeggen. Dan gaan we nu luisteren naar de heer Graus, van de fractie van de Partij voor de Vrijheid.

De heer Graus (PVV):

Meneer de voorzitter, het gaat echt geen middernacht worden, zoals u had voorspeld. Maar u bent mogelijk commissies gewend, die ze ook wel de commissies van de "kijvende wijven" noemen. Het zijn mijn woorden niet, hoor. Maar zo gaat het hier niet in ieder geval, bij deze commissie.

De voorzitter:

Dat siert u.

De heer Graus (PVV):

Wij zijn zeer coöperatief als het gaat om vaderland en volk en ondernemers, en dat blijkt ook wel.

Voorzitter. Alles is eigenlijk al gezegd. Ik sluit mij echt aan bij het verhaal van de geachte afgevaardigde van de VVD, het lid A. Weverling. Ik vind dat hij het goed verwoord heeft. Ik sluit me ook aan bij zijn betoog; dat bespaart een hoop tijd voor ons allemaal, want anders ga ik herhalen voor de bühne en dat schiet niet op.

Ook mijn fractie maakt zich ernstig zorgen over die extra kosten, de ongemakken en de overlast voor huiseigenaren en de onnodige kosten en belasting voor de netbeheerders. Vandaar dat we ook zeggen: oké. Ik zal mijn fractie adviseren om voor het amendement van de leden Weverling en Van der Lee en ook voor het wetsvoorstel te stemmen. Mogelijk kunt u me daarbij helpen, meneer de voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter:

Ik ben er altijd om u te helpen.

Het woord is aan mevrouw Van den Berg van de fractie van het CDA.

Mevrouw Van den Berg (CDA):

Dank u wel, voorzitter. Het CDA vindt het een goede ontwikkeling dat naar aanleiding van de opgedane ervaringen in de praktijk en de evaluatie van de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten, de WION, verbetervoorstellen worden gedaan in dit wetsvoorstel. Het is van belang dat de effectiviteit wordt verhoogd om schade door graafwerkzaamheden te beperken. We hebben daar recentelijk inderdaad weer een paar voorbeelden van gezien.

Gezien het amendement van collega Weverling denk ik dat ook ik hier een stuk van mijn tekst over kan slaan. Ook wij maakten ons zorgen over potentiële hoge kosten voor eigenaren, maar ook voor de bedrijven zelf, bij het in kaart brengen van alle leidingen en huisaansluitingen. Daarom zal ook ik mijn fractie adviseren om voor het amendement-Weverling te stemmen, en uiteraard ook voor de wet.

Wij hadden nog een vraag over de diepteligging, waar meneer Van der Lee ook al op inging. In de schriftelijke inbreng hebben wij daar als CDA een paar vragen over gesteld. In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat de lasten van het verplicht aangeven van die diepteligging dus niet opwegen tegen de voordelen. Daarom is die suggestie niet overgenomen. De staatssecretaris geeft aan dat andere manieren dan het maken van onderlinge afspraken om betrouwbare gegevens te leveren en meer zekerheid te krijgen over de diepteligging, vooralsnog beperkt zijn. Wij vragen ons als CDA af hoe bevorderd kan worden dat die onderlinge afspraken wel gemaakt worden. Verwacht de staatssecretaris ook nieuwe technieken waarvoor die diepteligging in de toekomst wel tegen lagere lasten in kaart gebracht kan worden?

Dat was het, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. De laatste spreker van de zijde van de Kamer is de heer Moorlag van de Partij van de Arbeid.

De heer Moorlag (PvdA):

Voorzitter. We hebben in Nederland een goed netwerk en goede netwerkbeheerders. We hebben daardoor een goede leveringszekerheid. Dat netwerk moet beschermd worden tegen graafschade. Daarom is dit een goed wetsvoorstel, maar het is geen perfect wetsvoorstel, want vanuit de branche is terecht opgemerkt dat het toch wel buitenproportioneel is als je ook die laatste meters allemaal in kaart moet gaan brengen. In Groningen zeggen we weleens: de kerk moet niet hoger worden dan de toren. Dat wordt voorkomen met het amendement dat de heren Weverling en Van der Lee hebben ingediend. Dat is dus een goed amendement. Als dat wordt aanvaard, hebben we een goed eindproduct.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Over dat spreekwoord moet ik even nadenken, dus ik schors tot 21.50 uur.

De vergadering wordt van 21.35 uur tot 21.50 uur geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris Keijzer:

Dank u wel, voorzitter. Dit is een wet waarvan je van tevoren denkt dat die over heel veel techniek gaat, maar tegelijkertijd heeft die een gigantisch grote maatschappelijke relevantie. Het is een wet over informatie-uitwisseling tussen grondroerders, opdrachtgevers en netbeheerders. De bedoeling van deze wet en van de aanscherping daarvan is het voorkomen van schade, stroomstoringen en soms zelfs nog erger leed zoals mensenlevens. In 2017 waren er ruim 588.000 graafwerkzaamheden. Bij ruim 33.000 daarvan trad graafschade op. De totale reparatiekosten daarvan bedroegen iets meer dan 25 miljoen euro. In 2016 waren er 27.000 graafwerkzaamheden minder, maar wel 1.300 schades meer die bij elkaar bijna 27 miljoen euro aan reparatiekosten vroegen. Wij hebben het dus ergens over. Om de schade door graafwerkzaamheden te voorkomen, is op 1 juli 2008 deze wet in werking getreden. In de wet is een proces geïntroduceerd voor het melden van graafwerkzaamheden en het uitwisselen van informatie over de ligging van kabels en leidingen. De werking is in 2012 geëvalueerd en de Kamer is daar begin 2013 over geïnformeerd. Uit de evaluatie is naar voren gekomen dat alle belanghebbenden, zowel overheid als betrokken bedrijfsleven, de Wion als een goed instrument beschouwen en dat met enkele aanpassingen naar aanleiding van de opgedane ervaring in de praktijk de effectiviteit kan worden verhoogd. Dank voor de instemming die door een aantal leden al is uitgesproken.

Dan zijn er nog een drietal vragen gesteld. De heer Paterotte vroeg naar de stand van zaken met de aanpassing van het systeem voor informatie-uitwisseling KLIC-WIN. Wanneer wordt het operationeel? Op dit moment heeft het Kadaster het systeem grotendeels gereed en het kan sinds enige tijd getest worden. Om deze test uit te voeren is de medewerking nodig van partijen waarvoor het systeem is bedoeld. Het Kadaster heeft medewerking gevraagd, maar er zijn partijen die wachten tot duidelijkheid bestaat over het tijdstip dat de wetswijziging in werking treedt. Op dit moment is het plan van het Kadaster dat het systeem op 1 juli 2018 beschikbaar komt. Na deze datum zal het nog ongeveer zes maanden in beslag nemen voordat alle grondroerders, netbeheerders en partijen die hen ondersteunen volledig overgegaan zijn op het nieuwe systeem. Het nieuwe systeem zal naar verwachting 1 januari 2019 volledig operationeel zijn en wordt tot die tijd stapsgewijs ingevoerd.

Mevrouw Van den Berg en de heer Van der Lee van de fracties van het CDA en GroenLinks stelden nog een vraag over informatie-uitwisseling over de diepteligging van kabels. Op dit moment voorziet het nieuwe KLIC-WIN-sys-

teem al in een mogelijkheid om ook informatie over diepteligging op te nemen. Echter, diepteligging is niet altijd nauwkeurig te bepalen. Dit komt bijvoorbeeld door verzakkingen. Grondroerders en netbeheerders zijn in overleg hierover en kijken naar nieuwe technieken. In afwachting van de uitkomst van dit overleg is informatie over diepteligging van kabels geen onderdeel van de verplicht te leveren informatie. Wel kan die op termijn toegevoegd worden op vrijwillige basis. Daarnaast voorziet de wet erin dat als blijkt dat een kabel niet gevonden kan worden, de netbeheerder ondersteuning biedt om de betreffende kabel te vinden.

Mevrouw Van den Berg vroeg nog hoe je de ligging van kabels in beeld krijgt. Er zijn nieuwe methoden om dat te doen, bijvoorbeeld de grondradar die via geluidsgolven de locatie kan vinden of een detector die een speciaal kort signaal opvangt dat door kabels wordt gezonden.

Dan kom ik bij het ingediende amendement van de heer Weverling en de heer Van der Lee. Een aantal woordvoerders hebben trouwens ook los daarvan hier vragen over gesteld, met zorgen dat netbeheerders op hoge kosten worden gejaagd. Dit is niet het geval. Ik ben ervan overtuigd dat de gestelde termijnen haalbaar en redelijk zijn en dat niet alle kabels en leidingen opgegraven hoeven te worden. Ik vind het voor een zorgvuldig graafproces wel belangrijk dat goede informatie over kabels en leidingen beschikbaar is. Ik ben bereid om over de wijze van het bepalen van de ligging van aansluitleidingen verder in gesprek te gaan met de sector. Dit amendement biedt duidelijkheid aan de sector dat niet onnodig gegraven hoeft te worden. Anderzijds geeft het mij wel mogelijkheden om voorwaarden te stellen. Dan komen we weer bij hetgeen waar ik mee begonnen ben, namelijk dat dat een goede zaak is gezien het belang van deze wet en van zorgvuldige informatie-uitwisseling over alles wat in de grond ligt. Dank u wel.

De voorzitter:
Tot welk oordeel komt u dan over het amendement?

Staatssecretaris Keijzer:
"Oordeel Kamer" is dat dan, voorzitter. Ja, ik geloof het wel.

De voorzitter:
Kijk eens aan. Dat hadden we niet verwacht. Dat is het amendement op stuk nr. 10. Was dat uw bijdrage? Dan de heer Paternotte.

De heer Paternotte (D66):
Dan blijft alleen nog de vraag over of de staatssecretaris kan verklappen hoe de stroomstoring in Amsterdam van afgelopen vrijdag veroorzaakt is.

Staatssecretaris Keijzer:
Weten wij dat al officieel? Dat weten wij nog niet officieel.

De heer Paternotte (D66):
Dan wachten wij vol spanning af.

De voorzitter:
Dan de heer Graus.

De heer Graus (PVV):
Ik heb nog één vraag over die diepte van de bekabeling en dergelijke. De techniek die de staatssecretaris net aanhaalt, is een soort echoscopie. Dat kunnen ze toch nu al driedimensionaal doen? Ze kunnen toch heel goed de diepte bepalen? De staatssecretaris zegt aan de ene kant dat het niet kan, dat het moeilijk is. Aan de andere kant zegt ze dat ze over die apparatuur beschikken met die geluidsgolven en dat daarmee alles driedimensionaal in beeld kan worden gebracht.

Staatssecretaris Keijzer:
Dat klopt, alleen niet altijd even nauwkeurig. Daarbij is er, zeker in het gedeelte van Nederland waar ik woon, nogal eens wat bodemwerking, waardoor het op een gegeven moment gewoon op een andere plek komt te liggen.

De voorzitter:
Tot zover de eerste termijn. Bestaat er behoefte aan een tweede termijn? Ik ga maar even het lijstje af. De heer Weverling? Dat is niet het geval. Dat geldt ook voor de heer Paternotte en de heer Van der Lee. De heer Graus? De heer Graus wel.

De heer Graus (PVV):
Nee.

De voorzitter:
O. Mevrouw Van den Berg en de heer Moorlag ook niet. Dan tot zover dit debat. Ik dank de staatssecretaris voor haar aanwezigheid.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:
We stemmen dinsdag over de wet en over het ene amendement. Tot zover. Ik sluit de vergadering voor vanavond.